

Лілія ШПАК,

orcid.org/0000-0002-3294-7499

магістр філології кафедри теорії і практики перекладу

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

(Тернопіль, Україна) *pasichnyknataly1984@gmail.com*

Олена БАРАБАШ,

orcid.org/0000-0002-8906-5489

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету «Львівська політехніка»

(Львів, Україна) *pasichnyknataly1984@gmail.com*

Ірина МИСЬКІВ,

orcid.org/0000-0002-3761-2276

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету «Львівська політехніка»

(Львів, Україна) *pasichnyknataly1984@gmail.com*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВИВЧЕННЯ МЕТАФОРИ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Актуальність дослідження полягає у спробі теоретичного аналізу та практичної апробації основних напрямків вивчення метафори у сучасній лінгвістиці. У статті розкрито основні ідеї, які стосуються когнітивних аспектів дослідження метафори та її перекладу і зроблено теоретичне обґрунтування гіпотези когнітивного перекладу метафори в поетичному дискурсі. Зроблено спробу теоретичного обґрунтування вивчення метафори в лінгвістиці, а також охарактеризувати основні напрями досліджень метафори, здійснених у контексті когнітивно-дискурсивної парадигми, з'ясувати питання когнітивного статусу окремих типів метафори в художньому дискурсі, а відтак питання її типології. Окреслено структурні та фреймово-сценарні характеристики різних типів метафори та з'ясувати диференційні особливості кожного з цих типів. Обґрунтовано необхідність дослідження окреслених характеристик для вироблення комплексного когнітивного підходу до вивчення різних типів метафори в перекладі. Таким чином, в парадигмальному контексті КТМ когнітивний статус образної метафори не є окресленим настільки чітко, як статус конвенційної метафори. Дж. Лакофф, скажімо, на більш ранніх етапах пов'язаних з цією проблемою досліджень (1987) схилився до думки, що образна метафора «відрізняється від концептуальної», але на деяко пізнішому етапі (1990) недвозначно стверджував, що така метафора все-таки «є концептуальною». Причиною такої зміни трактування аналізованої проблеми, очевидно, була не зовсім чітка випрацюваність в КТМ теоретичного підходу до розкриття поняття концептуальності. Якщо трактувати це поняття як потенціал об'єктивної концепції, то в цьому плані конвенційна метафора може розглядатися як концептуальна, оскільки вона розкриває зміст абстрактного концепту через призму смислів образного – причому в масштабах не обмеженої кількості індивідуально-авторських концептосфер, а концептосфер великих мовних та культурних спільнот, – в той час як образна метафора виглядає як «одноразова» (*one-shot*), «швидкоплинна» (*fleeting*), яка має місце на межі зіставлення двох уже сформованих образних концептів і при цьому обмежена в масштабах продукування та сприйняття – тобто як така, що на цю роль претендувати не може.

Ключові слова: художній дискурс, метафора, концептуальні домени, фрейм, фреймово-сценарний зміст, когнітивістика, концептуальна метафора.

Liliia SHPAK,

orcid.org/0000-0002-3294-7499

*Master of Philology at the Department of Translation Theory and Practice
Ternopil National Pedagogical University named after
(Ternopil, Ukraine) pasichnyknataly1984@gmail.com***Olena BARABASH,**

orcid.org/0000-0002-8906-5489

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Lviv Polytechnic National University
(Lviv, Ukraine) pasichnyknataly1984@gmail.com***Iryna MYSKIV,**

orcid.org/0000-0002-3761-2276

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Lviv Polytechnic National University
(Lviv, Ukraine) pasichnyknataly1984@gmail.com*

MAIN DIRECTIONS OF METAPHOR STUDY IN MODERN LINGUISTICS

The relevance of the study consists in an attempt at theoretical analysis and practical approbation of the main directions of studying metaphor in modern linguistics. The article reveals the main ideas related to the cognitive aspects of the study of metaphor and its translation, and makes a theoretical justification of the hypothesis of cognitive translation of metaphor in poetic discourse. An attempt was made to theoretically substantiate the study of metaphor in linguistics, as well as to characterize the main directions of metaphor research carried out in the context of the cognitive-discursive paradigm, to clarify the issue of the cognitive status of certain types of metaphor in artistic discourse, and hence the issue of its typology. The structural and frame-scenario characteristics of different types of metaphor are outlined and the differential features of each of these types are clarified. The need to study the outlined characteristics for the development of a comprehensive cognitive approach to the study of different types of metaphor in translation is substantiated. Thus, in the paradigmatic context of KTM, the cognitive status of figurative metaphor is not defined as clearly as the status of conventional metaphor. J. Lakoff, for example, at the earlier stages of research related to this problem (1987) was inclined to think that a figurative metaphor “differs from a conceptual one”, but at a slightly later stage (1990) he unequivocally asserted that such a metaphor after all “is conceptual”. The reason for such a change in the interpretation of the analyzed problem was, obviously, the not entirely clear elaboration of the theoretical approach to the disclosure of the concept of conceptuality in KTM. If we interpret this concept as the potential for the objectification of concepts, then in this regard the conventional metaphor can be considered as conceptual, since it reveals the meanings of an abstract concept through the prism of the meanings of the figurative – and on the scale of not a limited number of individual authorial conceptspheres, but the conceptspheres of large linguistic and cultural communities, – while the figurative metaphor looks like a “one-shot”, “fleeting” that takes place on the border of juxtaposition of two already formed figurative concepts and at the same time is limited in the scope of production and perception – i.e. as such that he cannot apply for this role

Key words: *artistic discourse, metaphor, conceptual domains, frame, frame-scenario content, cognitive science, conceptual metaphor.*

Постановка проблеми. Актуальність нашого дослідження полягає у спробі теоретичного аналізу та практичної апробації основних напрямків вивчення метафори у сучасній лінгвістиці.

Аналіз досліджень. Інтеракційна теорія в зародковому вигляді містить ідеї, що визначили подальше дослідження метафори як феномена людської думки. Центральною серед них є ідея розуміння метафори не просто як риторичної фігури, а як «всюдишущого принципу мови» (Richards, 1936). Таке виведення в ранг принципу, що має місце на рівні мови є, у свою чергу, похідним від виділення принципу, що простежується на

рівні мислення: згідно з висновками А. Річардса, основна функція мислення полягає у вмотивованому ціллі зв'язуванні об'єктів (Richards, 1936), і звідси власне і походить основна ознака думки: метафоричність (Richards, 1936) – більше того, тут, за його спостереженнями, має місце і зворотний зв'язок: метафоричні процеси в мові та мисленні «накладаються на світ, який ми сприймаємо» (Richards, 1936), або ж, іншими словами, «спрямовують нашу думку» (Richards, 1936). Відтак дослідження метафори на рівні мови окреслюється А. Річардсом як похідне від дослідження на рівні пізнавальних процесів, спрямованих на її

засвоєння та продукування, і в першу чергу процесу мислення. Основною особливістю цього процесу, як він підкреслює, є взаємодія (interaction) двох когнітивних структур, або ж, у його термінології, думок (thoughts) (Richards, 1936), що здійснюється на рівні спільного для них значення. А. Ричардс окреслює згадані структури в термінах «смысл» ('tenor') та «форма / образ / знаряддя передачі» ('vehicle') (Richards, 1936), які в роботах наступних дослідників, що так чи інакше беруть на озброєння аналізовану парадигму, або зберігаються незмінними (Venuti, 1995), або ж перефразовуються з редукуванням образної складової – 'sense' та 'image' (Newmark, 1981). Як видно з формулювань, процес мислення розглядається ним у тісному зв'язку з процесом уяви, тобто містить ідею інтеграції цих пізнавальних процесів у контексті засвоєння і продукування метафори, що, очевидно, також може розглядатися як одна з ідей, які випереджають свій час, намічаючи перспективи й напрямки досліджень, здійснені в рамках новітніх парадигм.

Принцип інтеракції як основний принцип функціонування когнітивних процесів у контексті структурування метафори був особливо чітко акцентований у доробку М. Блека. Окресленим когнітивні структури – основний та допоміжний суб'єкти ('principal subject' / 'subsidiary subject') (Black, 1954–1955) – не тотожні структурам, окресленим А. Ричардсом, оскільки містять ідею сфер проектування метафори в той час як 'tenor' та 'vehicle' вказують на смислові та образні характеристики кожної з цих сфер зокрема, проте сама ідея взаємодії усіх закладених у метафору компонентів виявилася продуктивною у плані розвитку інтересу до тематики й стимулювання появи пов'язаних з нею напрацювань. Крім цієї ідеї, у дослідженнях М. Блека отримала теоретичну розробку також висловлена А. Ричардсом ідея повсюдності й усепроникності метафори. Розвиваючи цю ідею, М. Блек висуває припущення стосовно існування системи загальноприйнятих асоціацій (the system of associated commonplaces (Black, 1954–1955)), що містить вказівку на існування спільного – на універсальному рівні чи то на рівні окремих спільнот – асоціативного фонду об'єктивації понять, асоційованих з метафорою.

Окрім процесів мислення та уяви, а відтак, гіпотетично, процесів попереднього чи наступного сприйняття, пов'язаних зі структуруванням метафори, в контексті інтеракційної теорії була частково акцентована також роль підсвідомих процесів, спрямованих на її засвоєння й репродукування, а саме вірувань і аттитюдів, у поєднанні

з чинниками інтенціональності. Ідея аттитюдів як фактора, що мотивує метафору, зокрема, належить А. Ричардсу, який, шукаючи підґрунтя для метафор типу «моя качечка» не знаходить у цьому плані нічого іншого як «відчуття ніжності й замилювання» (Richards, 1936), а відтак висуває припущення про можливість структурування метафори не лише на основі прямої подібності (direct resemblance), але й загальноприйнятих аттитюдів (common attitude) (Richards, 1936). Стосовно ідеї вірувань, то її, у свою чергу, висловив М. Блек, припустивши, що окремі компоненти метафори зазвичай асоціюються з сукупністю таких вірувань ('set of standard believes') (Black, 1954–1955)). Що ж до чинників інтенціональності, то їх мотиваційні характеристики розкриваються в комунікативних контекстах репродукування та відповідного сприйняття метафори, на чому знову-таки наголошує М. Блек: за його спостереженнями, саме сукупність смислових чинників у поєднанні з чинниками наміру і визначають особливості реконструкції метафори в контексті генерованих мовцем повідомлень (Black, 1954–1955)). Урахування ідей, висловлених у контексті інтеракційної теорії стосовно ролі позасвідомих чинників та чинників інтенціональності у мотивації сприйняття та репродукування метафори не втрачає своєї актуальності і в наш час, особливо якщо йдеться про створення спільного теоретичного фундаменту для розробки сценарної гілки дослідження метафори.

Огляд основних положень теорії інтеракції варто доповнити спостереженнями М. Гестера та П. Рикера, зробленими в контексті аналізу центральної для цієї теорії ідеї взаємодії когнітивних структур у вимірах поетичної та конвенційної метафор. Вивчаючи особливості цієї інтеракції, М. Гестер, науковий інтерес якого фокусувався в площині дослідження поетичної метафори, висловив думку, що її специфіка полягає у накладанні образної складової на смислову за принципом призми, або так званого «картинного бачення» ('picture-thinking') (Hester, 1966). «Моя фундаментальна теза полягає в тому, що поетична метафора – це «бачення як» ('seeing as')», – заявляє він, окреслюючи основну рису образного мислення – абсолютне злиття ідеї з образом з одночасною активацією підсвідомих, інтуїтивних чинників осягнення явищ. Ідеї при цьому невіддільні від образів: як підкреслює М. Гестер, «поетична уява – це частина поетичного значення» (Hester, 1966): вона буквально «сплавлена зі значенням і занурена в нього» (Hester, 1966). Відтак значеннєвий компонент поетичної мета-

фори не можна відділити від образу і представити виключно в логічному формулюванні – його можна досягнути лише шляхом інсайту, або ж інтуїтивного прозріння глибини речей через призму поетичного образу.

Спостереження М. Гестера стосовно взаємодії у складі метафори змістових та образних компонентів були розвинені П. Рикером, який спроектував їх зі сфери виключно поетичної метафори у сферу метафори конвенційної, відповідно зменшивши акценти неможливості виділення в її складі смислових і образних компонентів. Основним внесок П. Рикера в інтеракційну теорію метафори полягає в постулюванні ідеї необхідності врахування цієї теорією процесів, пов'язаних не лише з уявою (imagining), а й із почуттями / емоціями (feeling) (Ricoeur, 1978), які в його формулюванні є «автентичними компонентами» та «несучими частинами семантичного наповнення метафори» (Ricoeur, 1978).

Логічним розвитком ідей, висловлених у контексті інтеракційної теорії, стала поява у 80-х рр. ХХ ст. теорії, в контексті якої розкрилася когнітивна суть метафори як одного з основних інструментів об'єктивації людиною знань про феномени навколишнього світу – концептуальної теорії метафори (КТМ), представленої доробком Дж. Лакоффа, М. Джонсона, М. Тернера, З. Кьовечеша. У контексті їхніх досліджень метафора розкривається як одна з ключових когнітивних операцій, що здійснюється експериментально, тобто як «розуміння і досвідне переживання» (understanding and experiencing) (Lakoff, 1980) одного феномена через призму іншого шляхом проектування (mapping) між двома когнітивними областями, бо ж доменами: наглядно-образно структурованою сферою джерела (source domain) та абстрактно структурованою сферою цілі (target domain) (Lakoff, 1990). Поняття концептуальних доменів та проектування між ними є в контексті цієї теорії не лише квінтесенцією, але й суттєвою парадигмальною розробкою відповідних понять А. Ричардса та М. Блека, включно з поправками М. Гестера та П. Рикера, починаючи від поняття взаємодії когнітивних структур і завершуючи поняттям взаємодії у вимірах цих структур смислових та образних компонентів.

Метою статті є вивчення та аналіз особливостей основних напрямків вивчення метафори у сучасній лінгвістиці.

Виклад основного матеріалу. Структурна метафора (structural metaphor) – це метафора, що дозволяє використовувати один високо структурований і чітко окреслений концепт для струк-

турування іншого (Lakoff, 1980). Це метафора, цільовий домен якої відображає структуру домену джерела, представлену як сукупність просторових чи процесуальних відносин. Вона, як правило, комплексно структурована, з перевагою образ-схематичних компонентів: «СУПЕРЕЧКА – ЦЕ ВІЙНА»: «стратегія суперечки», «захищати думку»; «ЧАС – ЦЕ РУХОМА СУБСТАНЦІЯ»: «час тече / пливе», «ЧАС – ЦЕ ГРОШІ»: «виділити час», «промінати час»; «ЖИТТЯ – ЦЕ ПОДОРОЖ»: «пройти через випробовування», «дороги життя»; «ТЕОРІЇ – ЦЕ БУДІВЛІ»: «фундамент теорії», «будувати теорію».

Онтологічна (ontological), або ж фізична (physical) (Lakoff, 1980), метафора, яка надає загальним категоріям абстрактних концептів онтологічний статус статус об'єктів, субстанцій чи контейнерів – причому в загальному, без точної специфікації, який точно об'єкт, субстанція чи контейнер згадується у їх контексті. Ця метафора також комплексно структурована, з перевагою образ-схематичного («РОЗУМ – ЦЕ ОБ'ЄКТ»: «прийти на розум»; «ПОЛЕ ЗОРУ – ЦЕ КОНТЕЙНЕР»: «з'явитися в полі зору») чи образного («ЧАС – ЦЕ СУБСТАНЦІЯ»: «час стікає», «ДУМКА – ЦЕ ІНСТРУМЕНТ»: «відточувати думку») компонентів.

Специфічною формою онтологічної метафори є персоніфікація (personification), в контексті якої об'єктам, субстанціям чи абстрактним сутностям надаються ті чи інші людські якості («ОБ'ЄКТИ / СУБСТАНЦІЇ / АБСТРАКТНІ СУТНОСТІ – ЦЕ ЛЮДИ») (Kövecses, 2010), наприклад: «життя зрадило», «теорія надала пояснення» тощо. Як припускають Дж. Лакофф і М. Тернер, біля витоків персоніфікації знаходиться метафора «ПОДІЇ – ЦЕ ДІЇ», вчинення яких вимагає присутності уявного агента, який їх вчиняє (Kövecses, 2010), (Lakoff, 1989).

Орієнтаційна метафора (orientational metaphor), або ж «метафора зв'язку» ('coherence metaphor') – це метафора, пов'язана з просторовою орієнтацією, когнітивна функція якої, за З. Кьовечешем, полягає у приведенні абстрактних концептів у відповідність до системи зв'язків, характерних для спатіальних систем (Kövecses, 2010). Ця метафора зазвичай тяжіє до образ-схематичної структурованості типу «БІЛЬШЕ – ЦЕ ВГОРУ, МЕНШЕ – ЦЕ ВНИЗ»: «ціни пішли вгору», «ціни впали»; «ОРГАНІЗОВАНІСТЬ – ЦЕ ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ»: «урівноважити зусилля» тощо.

Говорячи про конвенційні концептуальні метафори, варто також зазначити, що у КТМ існує ще один поділ таких метафор, а саме поділ з точки

зору простоти / комплексності, що, у свою чергу, передбачає врахування таких аспектів, як особливості взаємного доповнення та компонування. Йдеться, зокрема, про розроблену в контексті цієї теорії ідею концептуальних проектувань (mappings), здійснюваних зі сфери джерела у сферу цілі, або ж, в іншій термінології, сукупність концептуальних відповідностей (conceptual correspondences), чи то вихідних метафор (primary metaphors), з огляду на що метафора, структурована сукупністю таких проектувань, або ж відповідностей, які водночас розкриваються як вихідні концептуальні метафори, може вважатися похідною, або ж комплексною (complex metaphor) (Kövecses, 2010), (Lakoff, 1980). Наприклад, метафора «ЖИТТЯ – ЦЕ ПОДОРОЖ» – це комплексна метафора, яка охоплює ряд вихідних метафор / проектувань / відповідностей: «людина, що йде по житті, – це подорожній», «проживання життя – це рух уздовж дороги», «життєві цілі – це місця призначення» тощо (Lakoff, 1980).

І, накінець, суттєве розрізнення типів конвенційних концептуальних метафор здійснено у КТМ за дискурсивним критерієм, у зв'язку з чим у вимірі буденного дискурсу розрізняють базову / звичайну (ordinary metaphor), а у вимірі художнього – художню метафору (literary metaphor), яка становить поетичну трансформацію звичайної, здійснену за допомогою специфічних когнітивних механізмів. Серед цих механізмів Дж. Лакофф та М. Тернер, а відтак З. Кьовечеш, виділяють, механізми розширення (extending), розробки (elaborating), перегляду (questioning) та компонування (composing).

Розширення (extending) базової концептуальної метафори, зокрема, передбачає введення у домен джерела нових концептуальних елементів, наприклад, 'My foot is on the Tide! An unfrequented road' (Емілі Дікінсон) (Dickinson, 1976), де на образ-схему конвенційної метафори «ЖИТТЯ – ЦЕ ПОДОРОЖ» накладається неконвенційний образний елемент «морський прибій».

Розробка (elaborating), у свою чергу, полягає в неконвенційному переопрацюванні вже існуючих елементів джерела, що структурують базову концептуальну метафору, наприклад: 'Our share of night to bear, our share of morning' (Емілі Дікінсон) (Dickinson, 1976), де вже простежуються конвенційна метафора «ВИПРОБОВУВАННЯ – ЦЕ ОБ'ЄКТИ / ВАНТАЖИ»: 'to bear hardships / difficulties'. У контексті цієї метафори елемент «вантаж» отримує незвичне смислове наповнення, що його можна представити як спільна для всього людства «ноша дня» і «ноша ночі», в якій для кожної людини виділена окрема частка.

Перегляд (questioning) базової концептуальної метафори означає своєрідний світоглядний виклик самому існуванню цієї метафори (Kövecses, 2010), який може бути висловлений у формі прямого заперечення: 'They say that "Time assuages" – Time never did assuage' або ж створення альтернативної метафори: 'Time is a Test of Trouble – but not a Remedy'.

Що ж стосується механізму компонування (composing), то за його застосування цільовий домен може пояснюватися зразу кількома базовими концептуальними метафорами (Lakoff, 1989), наприклад, рядки вірша Емілі Дікінсон 'The Summer lapsed away – to imperceptible at last to seem like Perfidy' (Dickinson, 1976) містить відразу дві метафори: «ЧАС / СВІТЛО / ТЕПЛО – ЦЕ СУБСТАНЦІЯ» та «ПОДІЇ – ЦЕ ДІЇ», звідки, як правило, і походять персоніфікації, в аналізованому випадку – персоніфікація літа.

Механізм концептуального проектування (conceptual mapping), закладений в основу конвенційної метафори, не є, однак, універсальним у плані структурування метафори в цілому. Окрім цього проектування, як вказують Дж. Лакофф та М. Тернер, в метафору може бути закладений інший механізм – механізм образного проектування (image mapping) (Lakoff, 1989), який передбачає накладання одного образу на інший на основі подібностей притаманної їм структури (internal structure) (Lakoff, 1990). Відповідно до розмежування цих двох механізмів у КТМ поряд з конвенційною виділяють також обазну метафору, яка, будучи структурованою в результаті накладання таких образів, створює в уяві, за Д. Гліссном, їх схематичне поєднання – візуальну модель (visual template) (Gleason, 2009).

Висновки. Таким чином, в парадигмальному контексті КТМ когнітивний статус образної метафори не є окресленим настільки чітко, як статус конвенційної метафори. Дж. Лакофф, скажімо, на більш ранніх етапах пов'язаних з цією проблемою досліджень (1987) схилився до думки, що образна метафора «відрізняється від концептуальної», але на дещо пізнішому етапі (1990) недвозначно стверджував, що така метафора все-таки «є концептуальною». Причиною такої зміни трактування аналізованої проблеми, очевидно, була не зовсім чітка випрацюваність в КТМ теоретичного підходу до розкриття поняття концептуальності. Якщо трактувати це поняття як потенціал об'єктивації концептів, то в цьому плані конвенційна метафора може розглядатися як концептуальна, оскільки вона розкриває смисли абстрактного концепту через призму смислів образного – причому в масштабах не обмеженої кількості індивіду-

ально-авторських концептосфер, а концептосфер великих мовних та культурних спільнот, – в той час як образна метафора виглядає як «одноразова» (one-shot), «швидкоплинна» (fleeting), яка має місце на межі зіставлення двох уже сформованих образних концептів і при цьому обмежена в масштабах продукування та сприйняття – тобто як така, що на цю роль претендувати не може. Проте, якщо розглянути поняття концептуальності у дещо ширшому смислі, а саме у смислі дотич-

ності до концептів, то з цієї точки зору когнітивний статус образної метафори можна переглянути, що власне і зробив Дж. Лакофф. Беручи до уваги той факт, що проектується не просто образи, а конвенційні образи (conventional images), і не самі по собі, а на концептуальному рівні, а саме на рівні закладених у них образів-схем, скажімо, схеми «частина-ціле» (part-whole), контейнера чи шляху, він відходить від попередніх трактувань і визначає це проектування як концептуальне.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Black M. Metaphor. *Proceedings of the Aristotelian Society*. 1954–1955. Vol. 55. P. 273–294.
2. Gleason D.W. The Visual Experience of Image Metaphor: Cognitive Insights into Imagist Figures. *Poetics Today*. 2009. Vol. 30, № 3. P. 423–470.
3. Hester M.B. Metaphor and Aspect Seeing. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*. 1966. V. 25-2. P. 205–212.
4. Kövecses Z. *Metaphor in Culture: Universality and Variation*. New York: Cambridge University Press, 2005. 314 p.
5. Kövecses Z. *Metaphor: a Practical Introduction* / Z. Kövecses. Oxford: University Press, 2010. 249 p.
6. Lakoff G. Conceptual Metaphor in Everyday Language. *The Journal of Philosophy*. 1980. V. 77–8. P. 453–456.
7. Lakoff G. Master Metaphor List (Second Draft Copy). Berkeley: University of California, 1991. 212 p.
8. Lakoff G. *Metaphors We Live By*. Chicago: Chicago University Press, 1980. 242 p.
9. Lakoff G. *More than Cool Reason: a Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: The University of Chicago Press, 1989. 237 p.
10. Lakoff G. The Invariance Hypothesis: Is Abstract Reason Based On Image-Schemas? 1990. V. 1–1. P. 39–74.
11. Newmark P. *Approaches to Translation*. Oxford: Pergamon Press, 1981. 200 p.
12. Richards I. A. *The Philosophy of Rhetoric*. New York & London: Oxford University Press, 1936. 138 p.
13. Ricoeur P. The Metaphorical Process as Cognition, Imagination, and Feeling. *Critical Inquiry*. 1978. V. 5, № 1. P. 143–159.
14. Venuti L. *The Translator's Invisibility*. London; New York: Routledge, 1995. 353 p.
15. Дікінсон Е. Лірика з англ. / упоряд. та передм. С. Павличко. К. : Дніпро, 1991. 301 с.

REFERENCES

1. Black M. Metaphor. *Proceedings of the Aristotelian Society*. 1954–1955. Vol. 55. P. 273–294.
2. Gleason D.W. The Visual Experience of Image Metaphor: Cognitive Insights into Imagist Figures. *Poetics Today*. 2009. Vol. 30, nr. 3. P. 423–470.
3. Hester M.B. Metaphor and Aspect Seeing. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*. 1966. V. 25-2. P. 205–212.
4. Kövecses Z. *Metaphor in Culture: Universality and Variation*. New York: Cambridge University Press, 2005. 314 p.
5. Kövecses Z. *Metaphor: a Practical Introduction* / Z. Kövecses. Oxford: University Press, 2010. 249 p.
6. Lakoff G. Conceptual Metaphor in Everyday Language. *The Journal of Philosophy*. 1980. V. 77–8. P. 453–456.
7. Lakoff G. Master Metaphor List (Second Draft Copy). Berkeley: University of California, 1991. 212 p.
8. Lakoff G. *Metaphors We Live By*. Chicago: Chicago University Press, 1980. 242 p.
9. Lakoff G. *More than Cool Reason: a Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: The University of Chicago Press, 1989. 237 p.
10. Lakoff G. The Invariance Hypothesis: Is Abstract Reason Based On Image-Schemas? 1990. V. 1–1. P. 39–74.
11. Newmark P. *Approaches to Translation*. Oxford: Pergamon Press, 1981. 200 p.
12. Richards I. A. *The Philosophy of Rhetoric*. New York & London: Oxford University Press, 1936. 138 p.
13. Ricoeur P. The Metaphorical Process as Cognition, Imagination, and Feeling. *Critical Inquiry*. 1978. V. 5, No. 1. P. 143–159.
14. Venuti L. *The Translator's Invisibility*. London; New York: Routledge, 1995. 353 p.
15. Dickinson E. *Liryka [Dickinson E. Lyrics] Z anhl. / uporiad. ta peredm. S. Pavlychko. K.: Dnipro, 1991. 301 s. [in Ukrainian].*